

D E
GYMNASIO
PATAVINO

ANTONII RICCOBONI
Commentariorum Libri Sex:

QVIBVS ANTIQVISSIMA EIVS ORIGO
& multa præclara ad Patauium pertinentia: Doctoresq; clario-
res vsq; ad an. 1571: ac deinceps omnes, quotquot in eo
floruerunt, & florent: eorumq; controuersia: atq;
alia memoratu dignissima recensentur:

*Cum duplici Indice, altero Capitum, altero præcipuarum rerum Ca-
pitibus comprehensarum.*

Patauij, Apud Franciscum Bolzetam.

M. D. I I C.

Superiorum Permissu.

omnisq; talis electionis potestas ad Senatum translata, iure tantum tertiorum Patauinis integro referuato.

De loco Scholarum. Cap. IV.

CVm Scholæ essent ad Di. Blasij in cœdibus non admodum commodis, ad alias translatae sunt, quas anno millesimo quadringentesimo nonagesimo tertio, Præsibus Marino Venerio Præto, Marino Leonio Præfecto, ad Di. Martini prope forum vinarium, Iacobus Bonzaninus Patauinus, Eques, & I. V. Doctor, Bernardo Gilo Rectori Iurisstudiosorum in emphiteusim concessit, ea lege, vt Venetæ Reip. expensis ibi Scholæ publicæ cõstituerentur, & quotannis à Quæstoribus de Doctorum pecunijs quinque, ac quinquaginta ducati iure emphiteotico persoluerentur. cuius pensionis postea dimidiæ partis, scilicet ducatorum septem, & viginti cū dimidio anno trigesimo nono supra millesimum, & quingentesimum, Præsibus Francisco Venerio Præto, Hieronymo Cornelio Præfecto, procurantibus id Gymnasii Moderatoribus, Sebastiano Iustiniano Equite, Nicolao Theupolo Doctore, M. Antonio Venerio Doctore, facta est liberatio à Iacobo Bonzanino iuniore Iacobi senioris nepote, dum Rector esset Iurisstudiosorum Ioannes Petrus, Cæsareus Miles Hierosolymitanus. Atq; hæc quidem domus caupona erat cum Bouis Insigni. Quæ fuit causa, quamobrem nomen Bouis continuatum sit; scholæq; in ea domo constitutæ Bouinæ sint appellatæ. Quas postea quomodo multi Præsides Veneti magnifice adornauerint, & nouis ædificijs auxerint, atq; ad eam, qua nunc florent, pulchritudinem extulerint, breuiter adnotandum est.

1543. Io. Andreas Baduarius Prætor, Philippus Thronus Præfectus ianuam posteriorem extruendam curarunt, Sebastiano Fuscarenò Doctore, & Equite, Antonio Suriano itidē Doctore, & Equite Gymnasii Moderatoribus.

1547. Delphinus Delphinus Præt. Matthæus Dandulus Præt. post ingressum anterioris ianuæ Scalâ, & partem scholarum sinistram conficiendam mandarunt.

1550. Nicolaus Pontius, Doctor, & Eques, ac Moderator,

De Gymn. Pat.

tor, eam partem iam inchoatam perfecit.

1552. M. Antonius Venerius Doctor, & Eques Prætor, Franciscus Contarenus Præfectus partem anteriorem ædificandam iusserunt.

1559. Nicolaus Pontius Præt. Iustinianus Contarenus Præf. partem posteriorem.

1571. & 1572. Iacobus Aimus Præt. Petrus Fuscarus Præf. turrim horologij; primum Nicolao Pontio, Friderico Valareffio, Marino Caballio: deinde Ioanne Michaeli Equite, Iacobo Fuscareno Doctore, Iacobo Suriano Equite, Moderatoribus.

1587. M. Antonius Memmius Præt. Petrus Marcellus Præf. partem dexteram; Laurentio Priolo Equite, Aloysio Georgio, M. Antonio Barbaro Equite, & Di. Marci Procuratore, Moderatoribus.

1593. Ioannes Superantius Eques Præt. Fridericus Sanutus Præf. scalam dexteram, prioremq; Ianuam, Io. Francisco Priolo Di. Marci Procuratore, Zacharia Contareno, Leonardo Donato Equite, Moderatoribus.

1594. Iustinianus Iustinianus Præt. Nicolaus Guffonus Præf. Theatrum Anatomicum; Ioanne Superantio Equite, Marino Grimano Equite, & Di. Marci Procuratore, Leonardo Donato itidem Equite, & Marci Procuratore, Moderat.

De Horto Medicinali. Cap. V.

Hortum Sphæricum, amplum, irriguum inter duo templa augustissima Di. Antonij Confessoris, & Di. Iustinæ omni genere herbarum medicinalium refertum ad studiosos Medicinæ in re herbaria erudiendos Senatus constituit, suadente id Clarissimo Medico Francisco Bonafidio Patauino, qui, posteaquàm ad Medicinam Theoricam extraordinariã, & ad Practicam extraordinariam, & ad Practicam ordinariã, maxima sua cum laude, ac prope incredibili studiosorum iuuenum cum vtilitate adhibitus est, anno trigesimo tertio supra millesimum, & quingentesimum, referentibus de eo ad Senatum Gymnastii Moderatoribus Sebastiano Fuscareno, & Nicolao Theupolo, primus simplicium explicator factus

id

Liber Secundus. 50

1564. successit postea Hieronymo Nigro ad Medicinam Practicam extraordinariam declarandam an. 1574. Obijtq. an. 1575.

De Mariano Stephanello. Cap. xxxvi.

MArianus Stephanellus Patauinus ad Medicinam Practicam extraordinariam in primo loco interpretandam Aloysio Bellacato Brixiano successit an. 1564. Decessit an. 1575.

De Nicolao Curtio. Cap. xxxvij.

Nicolaus Curtius Brixianus, cum explicasset librum tertium Auicennę an. 1554. & Sophisticen an. 1555. & positus fuisset in secundo loco Medicinę Practicę extraordinarię, successor Andreę Appellati itidem Brixiani an. 1559. collega erat Mariani Stephanelli in æqualitate primi loci an. 1571 successitq. Paulo Crasso, Philosopho, & Medico celeberrimo ad Medicinam Theoricam ordinariam explicandam, collega Bernardini Paterni an. 1574. cumq. in patriam suam iuisset, vt Patauij pestilentiam fugeret, in Brixia pestem incurrit, eamq. vitare non potuit. an. 1576.

De Hieronymo Nigro. Cap. xxxviii.

Hieronymus Niger Patauinus electus est an. 1562. collega Mariani Stephanelli in tertio loco ad Medicinam Practicam extraordinariam explanandam, successorq. Hieronymi Capiuaccei, qui ad Medicinam Theoricam ordinariam traductus fuerat. an. autem 1574. cum adhuc floruisset in publico docendi munere, ad plurimas ægrotorum curationes adhibitus id exsequi diutius non potuit.

De Hieronymo Fabricio. Cap. xxxix.

Hieronymus Fabricis ab Aquapendente electus est Chirurgię professor in locum Gabrielis Fallopij Mutinensis, an. 1565. tribus scilicet annis post eius mortem, de quo illud à quodam amico meo satis eleganter conscriptum exstat;

Martia Fabricio iactat se nomine Roma:

Pendula Fabricios tu quoque gignis Aqua.

Donatusq. fuit iure Patauinae ciuitatis. An. autem 1584. præter munus, quod adhuc ipse obiuerat, Chirurgię interpretan

De Gymn. Pat.

dæ, alterum munus à Senatu consecutus est Anatomes quot annis pertractandæ in hunc scilicet modum, vt per omnes hyemis menses ipsam Anatomem declararet, membra humani corporis incidere, dissectionem ostenderet, resq. omnes explicaret ad negotium Anatomicum pertinentes: post menses vero hyemis Chirurgiam doceret; quas explicationes Senatus voluit, & iussit esse ordinarias Medicinæ, omnibusq. ijs dignitatibus, & vtilitatibus ornauit, quæcumq; primis locis ordinarijs Medicinæ Theoricæ, & Practicæ in Gymnasio conceduntur; vt ob id necesse fuerit eum in collegium Philosophorum, & Medicorum recipere, & an. etiam 1597. in Rotata pagina professorum Gymnasii ante Philosophos ordinarios peruulgatus fuerit. Eius exstant quinque libri disputationum de Chirurgia ex eius ore exceptarum, & eo inscio editarum, quæ sunt imperfectæ, cum eis desint peculiaria humorum, vulnerum, vlcera; & Chirurgiæ operationes; & Icones instrumentorum. Eiusdem propediem edentur opera quædam perquam vtilia, & graua, Medicinæq. studiosis maxime expetenda, De visione, & oculis: De voce, & eius instrumento Larynge: De auditu, & meatu auditus. Præterea vero etiam Magnum opus Anatomicum, scilicet Totius animalis fabricæ Theatrum: Anatomica Methodus: De partibus similaribus, & dissimilaribus; Vtrum actiones sint partium similarium, an organorum.

De Melchiore Guilandino. Cap. xl.

Melchior Guilandinus an. 1561. electus est Horti Medicinalis custos, ad ostendendas ibi herbas, earumq. nomina, & vires aperendas. Cum autem in Rotata pagina professorum Gymnasii non commemoraretur, sed tantum fieret mentio eius, qui in scholis simplicia medicamenta explicaret; an. 1583. in ipsius gratiam mandato Moderatorum Gymnasii statim post Chirurgum est nominatus ad hunc modum; Ad explicationem simplicium locus vacat in Gymnasio: sed excellens vir. Melchior Guilandinus, vt sui moris est, docebit in Horto Medicinali suo tempore, more solito. An. autem 1589. ex hac vita excessit: testamentoq. bona sua dedit partim Reip. Venetæ, partim Clarissimo viro, Benedicto Georgio, Aloysii

& maximæ eruditionis, ac non mediocris eloquentiæ; qui quidem per aliquot menses publice docuit: sed cum in cathedra à nonnullis agnitus Apostata, & propterea accusatus fuisset, posteaquàm à sanctissimo quæstionis officio in ius vocatus, ac comprehensus est, vt vitæ suæ redderet rationem, noctu ex altissimo loco Episcopatus, in quē erat coniectus, chorda ex linteis, culcitra, alijsq. rebus, quomodo potuit, confecta periculosissime descendit, & aliquandiu latuit, sibiq. salutem fuga quæsiuit. Hic autem secundus locus datus est an. 1578. Annibali Bimbiolo: sed S. C. postea dimissus est. At in secundum locum Medicinæ Theoricę ordinarię extincto Curtio succesit Bernardinus Triuisanus: inde Albertinus Bottonus: inde Aemilius Campilongus, vt supra quoque notatum est.

De Successoribus Hieronymi Nigri. Cap. XL.

Tenebat tertium locum Medicinæ Practicę extraordinarię Hieronymus Niger: cui succesit an. 1574. Hieronymus Bradiolus, vnus de præcipuis alumnis Hieronymi Capiuaccci, summę expectationis iuuenis, tam studiosus, & assiduus in Medicinæ præceptis pertractandis, vt summus Medicus euasurus esse videretur; qui tamen an. 1576. morte præruptus est; eoq; maius sui desiderium reliquit, quò maiorem præstantissimi cuiusdam cursus, ac prope incredibilis progressionis ad summam in Medica facultate excellentiam excita-nerat expectationem; ac præcellentissimum I. C. parentem suum, Iulium Bradiolum, prorsus miserum reddidisset, qui inter multos filios suos in hoc ipso præcipuam spem collocauerat, nisi ea sapientia fuisset præditus, vt statim secum statuerit in Dei voluntate esse conquiescendum, nec dolorem continuandum; vbi profici nihil posset. In eum locum succesit an. 1577. Annibal Bimbiolus, qui an. proximo sequenti à tertio ad secundum est translatus: & an. 1591. Alexander Vigontia, Philosophus egregius, & Medicus præstantissimus, ex præclarissimis maioribus ortus, de quibus plura Bernardinus Scardeonius, Canonicus Patauinus lib. 2. classis 8. & lib. 3. classis 13. & an. 1598. post restitutum secundum locum, qui an. 1579. fuerat dimissus, & Vigontię datum, Io. Petrus Peregrinus excel-

De Gymn. Pat.

cellentissimi philosophi, ac Medici Io. Baptistæ, filius, Doctor
doctissimus .

De Successore Melchioris Guilandini. Cap. XLI.

Locus Melchioris Guilandini in horto Medicinali datus
est, Iac. Antonio Cortuso Patauino; qui præter generis no-
bilitatem, de qua plura scripsit Bernardinus Scardeonius, si-
bidecus, & ornamentum suis ipsius studiis, & virtutibus
comparauit. semper enim fuit studiosus, quàm qui maxi-
me; ac, tametsi Medicinam numquam professus est:
tantopere tamen simplicium medicamentorum cognitio-
ne est delectatus, & herbarum omnium, fruticum, ar-
borum, vires tam exacte cognouit, vt qui huius rei peritior no-
stris temporibus fuerit, nominari posse nemo videatur. Ei
quarundam rerum inuentio aliis incognitarum accepta re-
fertur, atq. inter ceteras eius herbæ, quæ ab ipsius cognomine
Cortusa est nuncupata; de qua clarissimus Philosophus, &
Medicus Castor Durantius à Gualdo ciuis Rom. in herbario
suo Romæ edito an. 1584. ad hunc modum scripsit;

Neruorum lenit, iuncturarumq. dolores.

Cortusa: atq. eadem iucundo spirat odore:

Confirmat, stringit, tum vlcera, & vlcera sanat:

Hæc etiam ruptis, disentericisq. medetur:

Spiritui, & cerebro confert, prodestq. malignis

Vlceribus strictis, quibus est & fistula nomen:

Calfacit, attenuatq., exsiccat deniq. & ipsa.

**Idem ab eodem nominatur plantarum iuuentor, ubi agitur
de Doronico, & ponuntur hi versus;**

Ignoto fuerat Doronicus ante veneno:

Sed tu tanta orbi dona hæc, Contuse tulisti

Expertus canibus: magnas hinc reddere grates,

Et seruatoreme nostræ te dicere vitæ

Debemus, violasq. tibi iam, & lilia plenis

Dent nymphae manibus, fertis frontemq. coronent.

Sed longius progrededer, si colligere testimonia doctissi-
morum virorum de maximis, clarissimisq. Iac. Antonii Cor-
tusi virtutibus vellem. Maximam igitur semper habuit in re
Medica auctoritatem, quamuis non Medicus: factusq. est in
patria sua prouisor sanitatis an. 1575. cum Io. Baptista Zaba-
rella,

rella, tunc cum princeps, & senatus Venetiarum pro admirabili sua prouidentia, & benignitate voluit, vt Prouifores fanitatis Patauii, Vicetiæ, Taurifi, Bassiani, Cittadellæ sua sententia decernerent, quid agendum esset de animalibus quadrupedibus, cornutis, & non cornutis deducendis ex montibus, qui hæc loca circumstant, quorum numerus ad duos miliones, sexcenta, & quinquaginta quattuor millia perueniebat, ne ibi fame perirent, quo tempore pestilentia Tridentum, Iocaq; finitima valde affligebat; cui deductioni Germani Principes summopere aduersabantur. Ei tamen rei prudentissimum remedium allatum est per ipsorum Prouisorum sententiam mense Augusto pronunciatam in Vicetiæ Prætorio, ubi aderant Nicolaus Donatus Prætor, & Hermolaus Pisanus Præfectus. Adhibitusq. est ad idem munus prouidendæ in patria sua sanitatis Iac. Antonius Cortusus anno pestilentissimo 1576. cum Matthæo Cumanò Equite, Annibale Buzachareno, Doctore, & Iacobo Rubeo. Verum, cum Cumanus incommoda valetudine laborare cœpisset, & Buzacharens se legitimis de causis excusasset, ac Rubei prohibita esset consuetudo propter eius nepotem peste infectum: necesse habuit ipse solus totum illud onus sustinere, tunc cum optime disposuit omnia, quæ ad medicandi negotium pertinerent, distribuens Medicos, Aromatarios, & Tonsores per singulas partes ciuitatis, ceteraq. omnia efficiens, quæ charissimæ patriæ suæ utilia esse posse viderentur, etiam cum maximo vitæ periculo, cum & ipse peste vulneratus sit, & ob id necesse habuerit suam ipsius domum relinquere, atq. in aliam se recipere, ubi sibi ipsi medicatus est, seq. sanauit; immo vero etiam morbo laborantibus custodibus domus suæ, & filiæ quoque, ac nepti, quas seruauerat, alteram in Monasterio S. Matthiæ, alteram in Monasterio Beati Peregrini, ac perductis in suos ipsius agros, fuerit necessarius Medicus, & Aromatarius, & Tonfor, omnesq. diuino beneficio incolumes conseruauerit. Nec destitit eius patria ipsius opera præcellentissima, & fidelissima vti in aliis grauissimis negotiis, atq. inter cetera in moderatione census generalis Reuerendi Cleri magnificæ Ciuitatis, & totius agri Patauini, tunc cum ei mandatum est à Bartholomæo S. Crucis Archidiacono Patauino, & summo Vicario

De Gymn. Pat.

riō Episcopi Patauini, ac Gaspare Rhenerio Prætorē, Victoreq. Bagradeno Præfecto, mense Maio, an. 1573. vt vna cum Hieronymo Marcatello Canonico Patauino, & Francisco Romaro Montanianensi, viris cum ipso delectis, & constitutis ad reuisionem bonorum cultorum, & incultorum, quàm primum se conferret in Præturam Saccensem, Vicariatum Confyluanum, & Anguillaræ ad munus sibi delatum obeundum; simulq. mandatum est Prætori Saccensi, Vicario Confyluii, & Anguillaræ, Præsbyteris omnibus, Deputatis, Decanis, Mafariis, Communibus, hominibus cuiusque loci, vt eis fauerent, atq. auxiliarentur, obedirentq. in omnibus, quæcumq. pertinere ad eorum officium viderentur.

De restituta explicatione simplicium in Scholis. Cap. XLII.

1593 **A**Dhibitus est ad explicationem simplicium post Franciscū Bonafidium, qui eam instituit, & Gabrielem Fallopiū, ac Bernardinum Triuisanum, diu intermissam, Prosper Alpinus Marosticensis, præcellentissimo Medico Frācisco parente natus; qui, cum fuisset an. 1578. Syndicus Vniuersitatis studiosorum Philosophiæ, ac Medicinæ, & Doctoris insignibus eodem anno perornatus esset, in Aegyptum profectus est cum Georgio Aimo consule Veneto an 1580. ad Venetam Nationem ibi commorantem curandam, & sanandā: & accitus est Genuam an. 1586. à Io. Andrea Auria Principe, clasfis Hispanæ Imperatore, vt ei Medicam operam nauaret, quemadmodum fecit: denique Patauium se contulit ad munus, quod modo notauimus, obeundum, vir ingenio versatili, maximaq. eruditione præditus. Eius exstat Liber de Balsamo: libri quattuor de Medicina Aegyptiorum: liber de plantis Aegypti.

De Successoribus Archangeli Mercenarij. Cap. XLIII.

ARchangelo Mercenario in primum locum Philosophiæ extraordinariæ successit an. 1577. Iacobus Zabarella post eū translatus ad secundum locum philosophiæ ordinariæ: & an. 1585. Ioannes Carpinetus patauinus, posteaquàm extincto Mercenario Zabarella factus est in secunda cathedra philosophus ordinarius: & an. 1589. Octavius Roscius Brixianus
po st